

GENERALITAT DE CATALUNYA

PRESIDÈNCIA

COMISSARIAT DE PROPAGANDA

Avinguda 14 d'Abril, 442 bis

:

BARCELONA

:

Telefòn 82215

COMUNICAT DE PREMSA

Nº 7

Barcelona, 14/II 1937.

ESPÉRANTO - ELDONO

LA LIBERA EUZKADI (BASKA LANDO).

RESTARIGITA POPOLO.

La sangaj okazintaĵoj iniciatitaj en Hispanujo la 19an de Julio 1936, la enlanda milito ekbruligita en Hispanujo fare de la nigra reakcio, kiu ĉi-
en ĝin subromis, kaj instigita poste de la komplotitaj fortoj de la interna-
cia faŝismo, obligis tre klare pruvi la erarecon de la homoj kontraŭbatalin-
taj ĉiam sincere tion de ni nomatan dierombrigo de la nacia teritorio. La
leciono de faktoj pravigas, kvankam altpreze, la homojn ĉiam pledintajn por
unu granda Hispanujo, libera, sed formita el la diversaj popoloj konsisti-
gantaj tiun geografian, lingvan, temperamentan kaj historian variecon, kiun
oni obstine konsideris kun absoluta unuformeco.

Tie ĉi staras, por ke ni pli bone konsciis la absorbantan kaj malkon-
strueman signifon de la malnova ŝtata centrigisma strukturo, kiu skribis la
serion de malhonoraj kaj abomenaj paĝoj en la historio de Iberio, ĉi tiu
Buzkadi - popolo, al kiu estis necese verŝi la sangon de tiom da heroj niaj,
por ke estu al ĝi rekonata la rajto sin regi mem, egale kiel Katŝunujo, en
la areo de la Respubliko de Laboristoj. Tie ĉi ni havas tiun popolon, kiu,
en la plena skuo pro la mortbatalo, kiun kontraŭ la ĉiamaj malamikoj ni sub-
tenas de unu ekstremo al la alia de nia lando, scias konfirmi sian persone-
con novenkeblan tra la jarcentoj, rekonstruante, organizante, disvolvante
sian kun certaj kaj firmaj karakterizoj, malgraŭ la suferoj moralaj kaj me-
riclejen la milito entenataj kaj spite la ĉiuspecajn grandajn problemojn, ki-
uj graves nun en la Buzkadi - Registaro.

Estas necese konscii la signifon, travivi eĉ iajn specialegajn ĉir-
konstancojn, kiuj hodiaŭ ĉirkaŭas la registojn de Biskaja por pli bone kom-
preni la firmecon de tiu ĉi popolo, kiu malgraŭ ĉio reliefiĝas vigle kunsia
tuta potenco.

Izolitaĵ nun materiale el la cetero de la Duoninsulo, ĉirkaŭitaj pres-
kaŭ tra tero kaj maro fare de la malamikoj, kiuj volis ilin sieĝi, ili scias
organizi dum malmultaj semajnoj ĉiujn funkciojn kaj servojn antaŭe faritajn
de la ŝtato, kreante krome la regulan armeon, kiu haltigas kaj atakas la rea-
kciajn trupojn. Sufiĉas kelkaj tagoj, preskaŭ kelkaj horoj, por intime koni
iliajn zorgojn kaj fervoron por la tero, kie ili naskiĝis, por ekde ni gran-
degajn krekapablojn je dispono de lobera Euzkadi. Naciistoj kaj socialistoj,
la du plej nombraj fortoj politike karakterizitaj Baskolandon streĉe kaj kun
egala entuziasmo en la tasko funkciigi ĉiujn rasajn valorojn arigantajn en-
taŭse ĉirkaŭ la Gernika - arbo kaj kiuj egale arigas hodiaŭ ĉirkaŭ la simbo-
leco de l'arbo de la liberecoj. Estas necese percepti de proksime la senli-
man fidon de niaj fratoj, la Baskoj, por pli bone kompreni la destinion re-
zervitan al tiu forta kaj bona popolo, kiu febre laboras por la konstruo de
sia ekonomia reĝimo.

Bilbao, la vivanta centro de la politikaj agemecoj, troviĝas hodiaŭ
en atmosfero de optimista rekonstruado, kaj samtempe batas eksterordinare
la ritmo, kiun la milito trudas. La urbo, kiu suferis jam la tragedian efek-

de la bombardado, kiu vivas ĉiam sub la inkubsenĝo de tiu ebleco, kiu havas larĝan militfronton je malmultaj kilometroj, konservas, tamen, preskaŭ normalan fizionomion. Kaj tio ne estas kaŭzita de frivola senzorgo, sed tre kontraŭe, oni ĉiuj estas konvinkitaj kaj unuigitaj en la celado labori nun pli ol iam por firmigi tiun rajton regi sin mem.

La Registaro de Euzkadi, prezidata de homoj absolute patriota kaj al kiu la popolo havas specialan estimon, disvolvadas veran gigantan taskon. En malmultaj semajnoj ili kreis ĉiujn organojn de la Registaro por igi pli efika la taskon, kiuj la unuaj ĉirkonstancoj konsiderinde gigantigis. Provizoj, Defendo, Interna Sekureco, Financoj estas hodiaŭ registaraj funkcioj prezentataj malfacilaĵojn, kiuj foje ŝajnas nesupereblaj, sed kiujn la registaroj de Euzkadi, fervore helpataj de la tuta popolo, solvadas kaj aranĝas. Tiu ĉi harda tasko estas, se eble, eĉ pli grandioza, ol tiu, kiun nia Katalunujo estas hodiaŭ devigata realigi, ĉar oni devas konsideri la malfacilaĵojn de komunikado kaj tial de helpo, kiujn ili havas. Ili ne havas, kiel ni facilon, kaj senperan kontakton kun la Respublika Registaro por ke ili povu solvi ĉiujn problemojn, kiuj ĉiun momente sin prezentas. Ili ne ankaŭ disponas, kiel ni, je landlima elirejo por sin normale provizi per ĉio necesa. En tiaj kondiĉoj ni jam povas supozi el kiu speco kaj grandeco estas la malfacilaĵoj aperantaj nun antaŭ la regantaj homoj.

Sed la sekreto de ĉi tiu popolo, la feliĉa atingo de ĉiuj siaj celoj, radikas je tiu patriota fervoro gvidanta kaj kuraĝiganta ĝin. Fera volo, severa disciplino trudita de ili al si mem, igos, ke ili venku ĉe la fajra linio, kie ili haltigas la pason de de la reakcio kaj ĉe la ariergardo, kie ili faras solidan konstruaĵon de regado. Jen estas la sekreto de la hodiaŭ libera popolo Euzkadi. Jen estas la majesta estonteco, kiu estas rezervita al la Iberiaj nacioj en reĝimo de kompreno kaj libereco. En ĉi tiuj horoj de kruela batalo tiu ĉi estonteco klare profilas, kiel aŭroro de libereco.

HISPANUJO KAJ LA INTERNACIA OFENSIVO DE LA FASISMO.

DUM LA RIBELULOJ REALIGAS LA INTENSAN KLOPONDON EN LA FRONTOJ DE MADRIDO KAJ ANDALUZIO, LA KOMITATO DE NEŬTRALAJ REPRESENTANTOJ EN LONDONO ATENDAS ANKORAŭ LA DECIDOJN DE ROMO KAJ BERLINO.

En "L'Humanité" numero de la 9a de ĉi tiu monato, ni legas artikolon subskribitan de Paul Nizan, en kiu estas farata recenzo pri la malfeliĉa laboro efektevigita de la Neŭtralkomitato aganta (?) en Londono. Pro la intereso kiun ni konsentas al la aludita artikolo, ni ne hezitas traduki ĝin ĉi sekve;

"Mallonga agenteja telegramo informis nin hieraŭ, ke ĵus elŝipiĝis ĉe Cadiz novaj trupoj da italaj "libervoluloj", nombre da 16.000 homoj. Nova kaj potenca ribelula ofensivo efekteviĝas ĉe la frontoj de Andaluzio kaj Madrido kun helpoj, ĝis nun nekonataj, en la milito, kiun la ĝeneraloj daŭrigas kontraŭ Hispanujo. La germana militŝiparo malkaŝe kunlaboras je la bombardado de la Andaluzia marbordo kun la krosŝipoj de Franco. La ĝeneralo Von Faupel direktas la operaciojn en la sektoro de Aranjuez.

Dumtempe en Londono oni parolas; La komitato de lord Plymouth "laboras" kun la karakteriza malrapideco, kaj ĉiu konas, ke ĝia agado servis nur por favori la ribelulojn. Jam alvenis la horo, ke tiu skandala aferstato ĉesu.

La 4an de Decembro Londono kaj Parizo proponas al la potencoj kunan agadon por efike organizi la "ne - intervenon". U. S. S. R. akceptas. La 13an tagon Berlino konigas sian respondon, kiun oni tre bone povas interpreti, kiel vualitan neon, kvankam, principe, ĝi akceptas la proponon. Romo sekvas la saman vojon, kiel Berlino.

La 27an de la sama monato ekestas nova Francă - Brita klopodo. La 8an de Januaro, Hitler kaj Mussolini denove esprimas la principojn de la sugestio.

Nova Angla noto la 9an de Januaro, kies enhavon anoncas la restarigon la "Foreign Enlistment" (Fremda Rekrutiĝa Leĝo) de la jaro 1970. La Franca Parlaenta Ĉambro aprobas, unuanime, je la 15a tago Legan Projekton, laŭ kiu la Registaro rajtas ĉesigi la eliron de libervoluloj. Je la sama tago oni ricevas en Londono la ĵesan respondon de Moskvo. Ree la 25an Romo kaj Berlino esprimas principe sian konsenton.

Kaj tiel ni troviĝas. Tri foje Romo kaj Berlino malebligis la efikan agadon, kaj la komitato lasis la aferon sur la tablo. Tri foje ambaŭ ĉefurboj respondis, ke oni povas kalkuli je ilia kunhelpo sub iaj kondiĉoj kaj rezervoj. La praktika rezultato ne estis alia, ol lasi sen tajasolvo la tiel debatitan aferon de la "ne - interveno".

De prokrasto al prokrasto, ni alvenis ĝis la punkto, kie ni troviĝas. En la lastaj tagoj oni intencis per diversaj rimedoj, doni al ni la sensacion, ke la germana Registaro paŭzigis la ritmon de la helpo donata al la ribeluloj kaj ke Italujo estis preta por interceda aranĝo. Ni povas lasi nin influi de tiuj optimistoj, se, eliparte, ni ne sciis la rolon, kiun la Germana militŝiparo ludas, se ni ignoras la gravecon de la nombro de la lastaj ekspedoj de Italaj trupoj.

Kion oni atendas? La definitivaj respondoj de la potencoj, devus troviĝi jam en Londono la 4an tagon de nuna monato, sed Berlino ne decidis fari tion ĝis la 3a tago. Se ĝian respondon ne sekvas la tuja efekto, estas kompreneble, ke realiĝos la politiko porpedita de Leon Blum la 15an de Januaro; "La neebleco konkretigi la interkonsenton en prudenta templimo, igas, ke ni demandu, ĉu estas eble daŭrigi la partoprenon en reĝimo de nekontrolitaj malpermesoj ĉi la aktiva kunlaboro de ĉiuj potencoj devigitaj laŭ la interkonsento, estas necesa por la efektevigo de ĉiuj devoj de ili subskribitaj".

La prudenta templimo finiĝis. Nun oni devas agi!

ABSURDA PETO.

LA HISPANOJ EN AMERIKO KONSCIAS PRI SIA DEVO.

Ni vidis la folion adresitan al la Hispanoj en Ameriko kiu petas iun donacon por la filoj de la soldatoj mortintaj defendante la reaktion reprezentitan de la ribelintaj generaloj.

Estas kurioze, ke nun ili memoras la hispanojn, kiuj devis elmigri al Ameriko serĉante la pecon da pano, kiun ne donis al ili la trudecia Hispanujo malriĉigita pro la ambicio de ĝiaj ekspluatintoj.

Se la trudecia Hispanujo estus kreinta lernejon kaj produktinta riĉecon por la filoj de la popolo, ĉi tiuj ne devus foriri mizeraj kaj disreviĝintaj serĉante lokon, kie labori kaj manĝi.

Pro tio perdas sian tempon la reakciuloj petante monon, por ke Hispanujo daŭru estante loko de mizero, maljusteco kaj ekspluatado. Des pli, ĉar la hispanoj en Ameriko manifestiĝis sen ies peto kaj sin disponigis oferi sian monon por la nova Hispanujo, kiu agos juste, donos al ĉiuj laboron kaj kreos la necesajn lernejojn por ke niaj idoj ne bezonu veturi malproksimen for el la mizero kaj malespero.

ARMEO DE FREMDULOJ JE LA SERVO DE FRANCO.

Redaktoro de "Manchester Guardian", en kroniko sendita al la granda Angla ĵurnalo, el Gibraltaro, diras;

Mi travojaĝis la provincon Cadiz kaj mi povis konstati, ke nur 20 % da soldatoj troviĝantaj en ĝiaj garnizonoj kaj tendaroj, estas hispanoj.

Ni konsideras eĉ troigita ĉi tiun procentan nombron, ĉar en la frontoj de Madrido kaj Malagabatalas nur soldatoj italaj, aŭraj, kaj malmultaj hispanaj krom multnombraj germanoj.

LA DIPLOMATA FARSO

(Dua prezentado).

La negocadoj komencitaj la 4an de Decembro lasta pri la veno de aliandaj libervoluloj al Hispanujo ne finiĝis ankoraŭ. Oni uzis jam pli ol du neratojn por solvi la demandon, kiun oni povis solvi en unu semajno.

En la muna horo la malpermeso kaj la kontrolo, kiun ĝi postulas, ne povas trafi la celon. Tiu celo estas eviti, ke la eksterlandaj batalantaroj senditaj tien ĉi atingu tioman nombron, ke ili povu influi sur la evoluon de la milito aŭ transformi ĉi tiun en internacian militon, ĉar estas evidente ke la forta partopreno de la italaj - germanaj trupoj en la bataloj de Andaluzio kaj de centra Hispanujo - de ĉiu videbla - donis al la milito internacian karakteron.

La malbono, kiun oni volis eviti, - parole almenaŭ -, estas nun grandparte - plenumita farto, dank al la skandala malrapideco de la negocadoj.

Tiel post la farso de la ne - interveno rilate al la militmaterialo, ni havas la farson de la libervoluloj. Estas de la duafoja prezentado, kiun nun faras la potencoj, unuj intence, la aliaj pro la paŝiveco.

En internacia juro, la leĝa Registaro ne devas esti la objekto de iaj malpermesoj, nek kontrolo. La leĝa Registaro tamen akceptis ilin en la deziro, ke finiĝu la interveno de Portugalujo, Italujo kaj Germanujo.

Se la interkonsento de neinterveno estus de komence respektita, la ribelintaj generalojne povus daŭrigi la bataladonje pli ol kelkaj semajnoj, pro manko da municioj kaj aviadiloj. Se en Decembro oni estus ferminta la pordon por la alilandaj batalantoj, la respublikanaj trupoj estus nun rekonkerintaj la teritoriojn.

La malbono ni diras, estas grandparte plenumita. Restas tamen, ankoraŭ tempo por reboniĝi en la internacia tereno.

Kiel? Aplikante la solvon proponitan de la Franca - Registaro - kaj speciale de Blum, kiu konsistis je la nuligado de la diversaj malpermesoj deceditaj de la demokratiaj ŝtatoj, ĉar tiuj decidoj ne ricevis ian reciprokecon de la flanko de la faŝistaj ŝtatoj.

Parolante pri la kontrolo de la 15a de Januaro trudiĝis ĉi tiu senco. Sed estus necese transiri al la faroj, kaj tuj sekve por fini la duafojon prezentadon de tiu ĉi farso!

LAREVOLUCIO SIN DEFENDAS!

La reprezentantoj de kontraŭfaŝistaj fortoj kaj la Konsilantaro de "Generalitat", por refortigi la armean organizadon de la Revolucio, alprenis la sekvantajn resoluciojn;

1. Interkonsento de la respondecaj... organizaĵoj reprezentitaj en la Registaro, kaj publika deklaro de ilia flanko, ke ili aplikos sankciojn kontraŭ tiuj anoj, kiuj ne respektas la oficialajn decidojn de la Registaro de Katalunujo. (Generalitat).

2. Interkonsento por ke ĉiuj ĵurnaloj de la organizaĵoj reprezentitaj en la registaro faru la konvenan propagandon por faciligi la aplikon de la decidoj dekretitaj de la registaro.

3. Malpermeso al ĉiuj elementoj reprezentitaj en la registaro, ke ili sin ataku reciproke en la manifestacioj aŭ manifestaciaj kunvenoj.

4. La delegitoj kunvenintaj en ĉi tiu kunsido konsideras ne precizaj ĉiujn klopodojn kun la celo subteni la korajn rilatojn ekzistantajn inter la Centra Registaro kaj la Konsilantaro de la "Generalitat", kiel ankaŭ inter la sindikataj organizaĵoj de la urbo kaj de la kamparo.

Siaflanke, la Konsilantaro de la "Generalitat" (Kataluna Registaro),

kunveninta sub la prezido de L. E. Lluís Companys, prenis la sekvantajn decidojn:

1. Aplikado de la Dekreto de Mobilizo, por tuja enarmeigo de ĉiuj armeanoj de la jaroj 1934 kaj 1935, kaj enkadrigante la milicojn en popolan armeon sub unu sola komando, lokita sub la ordonoj de centra Stabo, kaj submetita al regularo kaj kodo urĝe publikigotaj.
2. Intenaigo de la konstruo de fortikaĵoj, al kio estos okupitaj ĉiuj neaktivaj personoj de la ariergardo.
3. Tuja starigo de Supera Defenda Konsilantaro.
4. Redistribuo de la laboro kaj fiksado de salajroj minimuma kaj maksimuma, laŭ plano formita de la Ekonomia Konsilantaro.
5. Fondo de komisiono de raportistoj entemante la Konsilantojn de Provizado, Agrikulturo kaj Ekonomio, kiu adoptos ĉiujn necesajn mezurojn por malpermesi la altigojn de la prezoj.
6. Urĝa starigo de la unueciga projekto de la nunaj fortoj de la Publika Ordo.

KIU CEDOS KOLONIOJN AL GERMANUJO?

La peto por kolonioj lastatempe farita de la germana nacisocialismo, metas ĉi tiun problemon en la unuan vicon de la internacia politiko.

Sed la germanaj postuloj estas premantaj kaj oni diras, ke Hitler ne reprenos siajn soldatojn el Hispanujo ĝis kiam li estos kontentigita en siaj petoj.

Necesas kompreni, ke por atingi la germanan peton, oni devas nuligi la Versaljan interkonsenton, laŭ kiu la estintaj kolonioj de la Germana Registaro transiris kiel mandatoj al Anglujo, Francujo, Japanujo kaj iuj britaj dominioj.

Granda malfacilaĵo en la praktiko estas decidi kiu el la diritaj ŝtatoj devas oferi sin, cedante la koloniojn de ĝi administritajn dum dek naŭ jaroj.

La problemo estas ekstreme delikata.

ATENTO! GRAVA!

Ĉiudimanĉe je la 24^a horo hispana tempo, kaj 25^a horo mez-Eŭropa tempo, per la Radio-Barcelona (signo) E.A.J.1, je ondo 377.4 m., Ovdja Kupperman parolados esperantlingve pri la hispanaj okazantaĵoj.

Oni povas sendi al "Radio-Barcelona", Esperanto-Fako, Calle Caspe, 12, Barcelona, loterojn kun demandoj rilataj al la hispanaj okazintaĵoj en la lingvoj: Franca, Angla, Germana, Nederlanda, Pola, Rusa, Hispana, Kataluna kaj prefere en Esperanto, kaj ĉiu demando estos individue respondita.

Ĉiuj estas petataj tiun komunikon diskonigi en sia nacilingva gazeto.

"NOVA IBERIA" EN ESPERANTO.

Tiu oficiala organo de "Generalitat de Catalunya" aperos ankaŭ en Esperanto. "NOVA IBERIA" estas presata sur luksa papero en tri aŭ kvar koloroj. La enhavon prizorgas la plej eminentaj katalunaj verkistoj, pentristoj, muzikistoj, artistoj, diplomatoj, teknikistoj, ĵurnalistoj, k.t.p. "NOVA IBERIA" prezentas la vivon de Nova Katalunujo, el vidpunkto ekonomia, scienca kaj politika. "NOVA IBERIA" estas nun la plej aktuala gazeto en la mondo. "NOVA IBERIA" aperas ĉiumonate kaj kostas tri pesetojn, sendoblajn poŝtmandate, en nestampitaj bilotoj aŭ en internaciaj respondkuponoj de la poŝto al "Comissariat de Propaganda", Esperanto-Fako, Avinguda 14 d'Abril, 442 bis, Barcelona, Hispanujo.